

bevolkingsstructuur en volkskracht tegen. Het zal daarom noodig zijn, dat van medische zijde deze demographische gevolgen te bevoegder plaatse onder de aandacht worden gebracht.

Amsterdam, 11 Februari 1938.

J. PINKHOF.

IS DE REACTIE VAN PIRQUET ONSCHADELIJK?

STÄRCKE meent uit het feit, dat zich bij twee studenten met een aanvankelijk negatieve reactie van VON PIRQUET eenige jaren later een pleuritis heeft ontwikkeld, de mogelijkheid te kunnen afleiden, dat een bij de enting reeds in latenten toestand bestaande tuberculose door deze kunstbewerking zou zijn geactiveerd. Deze mogelijkheid ontken ik. Het manifest worden eener sluimerende tuberculose is op den studentenleeftijd nooit zeldzaam geweest. Wanneer er een latente tuberculose bestaat, is de kans, dat de tuberculinereactie positief is, altijd zóó groot, dat men veel eer moet aannemen, dat de studenten ten tijde van het onderzoek nog geen tuberculose, ook geen sluimerende hadden, en dan kan van sensibiliseering geen sprake zijn.

Dat men op een tweede enting wel eens personen ziet rageeren, die op de eerste enting niet gereageerd hadden, moge worden aangevoerd als bewijs, dat de enting niet zonder gevolg is, maar niet: dat zij *schadelijke* gevolgen kan hebben. STÄRCKE heeft dit niet aannemelijk gemaakt.

Hoe proeven op dieren ooit het antwoord zouden kunnen geven op STÄRCKE's vraag, is niet duidelijk. Die proeven zouden, omdat een niet met tuberkelbacillen besmet lichaam niet op tuberculine reageert, alleen kunnen plaats hebben bij tuberculeus gemaakte dieren. Het beloop der experimenteel opgewekte tuberculose staat, in quantitatieven zin, van te voren niet zóó vast, dat men een sprekend verschil in beloop zou mogen verwachten van de tuberculose bij dieren die *wel* en die *niet* met tuberculine geënt werden. En *wanneer* een verschil werd waargenomen, zou nog niet vaststaan, dat hieruit gevolgtrekkingen waren te maken ten opzichte van den mensch, wiens latente tuberculose een geheel andere betekenis heeft dan de experimenteele tuberculose bij het dier.

's-Gravenhage, 13 Februari 1938.

B. H. VOS.

ASTHBRO, VEREENIGING TER BEHARTIGING DER BELANGEN VAN ASTHMA- EN BRONCHITIS-PATIENTEN.

Gaarne zouden wij u eenige plaatsruimte willen verzoeken, teneinde dr. PINKHOF, van wiens hand over bovengenoemde vereeniging een artikel in nr. 4 van uw blad verscheen, van repliek te dienen.

Wij hadden van dezen arts verwacht, dat hij, alvorens zich op een dergelijke wijze uit te laten, zich eerst eens terdege van het doel dezer vereeniging op de hoogte had gesteld. Ongetwijfeld zou zijn angst voor het „algemeene” en „beroepsbelang” minder groot zijn geweest.

Onze vereeniging is geen uitvloeisel van „dwaasheid”. Zij stelt zich ten doel op verschillende manieren geld in te zamelen teneinde voor patiënten, die op advies van doctoren genezing zouden kunnen vinden in andere luchtstreken, dit ook inderdaad mogelijk te maken; een streven in dezelfde geest, als wij o.a. ook bij verschillende tuberculose-vereenigingen kennen. Wij willen dit echter uitsluitend in samenwerking *met* en op advies *van* geneeskundigen bereiken. In onze Statuten, welke inmiddels ter Koninklijke goedkeuring zijn opgezonden, staat dit overigens uitvoerig omschreven. Opzettelijk zijn in ons Centraal Bestuur 2 functies open gelaten, welke wij te zijner tijd gaarne zullen zien ingenomen door 2 doktoren, terwijl wij tevens hopen één der doktoren bereid te zullen vinden, onze vereeniging als geneeskundig adviseur te willen voorlichten. Ook omtrent de contributie, welke uit den aard der zaak laag is gesteld en waarmee zeer weinig te bereiken zal zijn, kunnen wij dr. PINKHOF volkomen gerust stellen, wij reglementair op gezette tijden,

een accountants-rapport in het orgaan zal worden gepubliceerd. Dat bovendien onze vereeniging zich ten doel stelt haar leden tegen sterk gereduceerde prijzen en indien noodig gratis eventueele hulpmiddelen te verstrekken bij voorbeeld in den vorm van inhaleerpompen en zoo voort, kan dr. PINKHOF toch kwalijk bevorderen van kwakzalverij noemen. Deze pompen immers, welke door haar hooge aanschaffingskosten dikwijls buiten het bereik van vele lijdens vallen, worden evenals de inhaleervloeistoffen, door doktoren voorgeschreven. Het reeds bij de oprichting in het Bestuur ontstane conflict, hetwelk wij ten zeerste betreuren, was van zuiver organisatorischen aard, doch mag toch geenszins als een aanleiding worden aangegrepen, om het eerlijke en mooie doel dezer Vereeniging in twijfel te trekken. Wij vertrouwen dan ook, dat dr. P. thans na kennisneming van de feiten, zeker een milder oordeel over onze organisatie zal uitspreken, terwijl wij te allen tijde gaarne bereid zijn hem onze Statuten en Reglementen ter inzage te doen toekomen. Bovendien doen wij thans tegelijkertijd een beroep op alle geneeskundigen in den lande, om ons bij onzen arbeid voor dit philanthropische doel, hun voor ons onmisbare medewerking niet te onthouden. Wij onderschatten geenszins de groote moeilijkheden, waarvoor de doctoren geplaatst worden bij het behandelen dezer ziekte, mede door de groote verscheidenheid waarin deze kwaal zich openbaart, doch het is positief komen vast te staan, dat luchtverandering in zeer vele gevallen volkomen genezing kan brengen. Het kan dan ook niet anders of ons hoofddoel — om ernstigen lijdens, voor wie volkomen genezing zou zijn te vinden, doch die door financieele machteloosheid gedoemd zijn hun leven lang een menschelijk wrak te blijven, steun te verleen, — zal door zeer velen gewaardeerd worden. Het spreekt echter van zelf, dat het oprichten van een dergelijke organisatie, welke behoorlijk gefundeerd dient te zijn, groote moeilijkheden met zich meebrengt. Deze moeilijkheden echter zijn thans overwonnen en wij hopen, dat wij binnen afzienbaren tijd, met den voor onze leden vruchtbaren arbeid een aanvang kunnen maken.

Met groote belangstelling zien wij verder de meening van heeren doctoren tegemoet, voor wier medewerking wij bij voorbaat dank zeggen.

Namens het bestuur:

Leeuwarden, 12 Februari 1938.

A. DE VRIES, Voorzitter.

De stukjes in de *Leeuwarder Courant*, op bldz. 434 vermeld, waren zóó gesteld, dat men wel aan een schadelijke onderneming moest denken. Deze indruk werd bij zeer ernstige lezers gewekt. Eén hunner vestigde daarom mijn aandacht er op. Het verheugt mij zeer, dat die lezers en ik blijken te hebben gedwaald. Ik hoop, dat de vereeniging haar doel zal bereiken.

H. PINKHOF.

BERICHTEN.

Wetten, besluiten, enz.

Het vaccinatievraagstuk. — Bij Kon. besluit van 26 Januari is een staatscommissie ingesteld, aan welke is opgedragen te onderzoeken:

Of het wenschelijk is de bestaande bepalingen betreffende den vaccinatieplicht, waarvan de werking is opgeschort, hetzij terstond, hetzij geleidelijk, weder in werking te doen treden, en zoo deze vraag ontkennend wordt beantwoord,

of het wenschelijk is deze bepalingen te doen vervallen, zonder dat tot eenige nieuwe regeling van de vaccinatie wordt overgegaan, dan wel

of het wenschelijk is ten aanzien van de vaccinatie een nieuwe regeling te treffen, en zoo ja, hoe zij behoort te luiden.

Benoemd zijn: tot lid, tevens voorzitter van deze staatscommissie, prof. mr. C. P. M. ROMME, minister van sociale zaken; tot leden: prof. mr. P. J. M. AALBERSE, minister van staat, lid van den Raad van State, te 's-Gravenhage; dr. C. VAN